

Oikeusministeriö
Kriminaalipoliittinen osasto
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntöne OM 2/630/2005

1.12.2006

VANGIN MUUTOKSENHAKUOIKEUS **Työryhmämietintö 2006:25 Oikeusministeriö**

Lausuntonaan työryhmämietinnöstä 2006:25 Kriminaalihuollon tukisäätiö esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Esitys selkeyttää vankeuslain ja tutkintavankeuslain muutoksenhakusäännöksiä, koska valituskelpoiset päätökset ja tosiasiallista hallintotoimintaa tarkoittavat päätökset pyritään rajaamaan nykyistä tarkemmin toisistaan.

Lakivaliokunta totesi mietinnössään (LaVM 10/2005 vp), että tosiasiallisen hallintotoiminnan ja muutoksenhakukelpoisten hallintopäätösten erottelemisen olevan käytännössä vaikeata vankilan kaltaisessa suljetussa ympäristössä, jossa päivittäin tehdään useita vangin asemaan vaikuttavia ratkaisuja.

Hallintolainkäytössä hallintopäätökset jaotellaan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin päätöksiin, joihin voidaan hakea muutosta ja päätöksiin, jotka eivät koske oikeuksia ja velvollisuuksia, joihin voidaan siten määrätä muutoksenhakukielto. Milloin on kysymys vangin oikeuksista ja velvollisuuksista, milloin taas ei, voi olla tapauskohtaisesti hyvinkin tulkinnanvaraista.

Vangin muutoksenhakuoikeus tulisi säilyä perustuslain hengessä pikemminkin laajana kuin suppeana. Tulkinnanvaraisissa asioissa, joita laadituista luetteloista huolimatta aina esiintyy tulisi, vangilla olla muutoksenhakuoikeus. Suljetuissa laitoksissa olevat henkilöt nauttivat lähtökohtaisesti samaa perusoikeussuojaa kuin muutkin.

Esityksen tavoitteena on turvata vangin ja tutkintavangin muutoksenhakuoikeus hallinnollisiin ratkaisuihin perustuslain 21§:n edellyttämällä tavalla. Vaikka uudistus on oikeansuuntainen, tarve valittaa suoraan perustuslain 21 §:n nojalla ei poistu kokonaan uudistuksen myötä.

Uudistuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei vangin oikeuksien toteutuminen tosiasiaassa heikkene, vankiloissa tänä päivänä olevan yliasutuksen ja riittämättömien resurssien vuoksi.

Koska myös muutoksenhakua koskevia menettelysäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi, niin tulisi samassa yhteydessä harkita 14§:n valitusaikaa koskevan säännöksen muuttamista siten, että valitusaika hallinto-oikeuteen päätöksen tiedoksisaannista olisi nykyisen 14 päivän sijasta 30 päivää. Näin siksi, että vankilasta suljettuna laitoksena on usein ongelmia saada oikeusapua riittävän nopeasti ja valitus hallinto-oikeuteen on yleensä monimutkaisempi kuin oikaisuvaatimuksen tekeminen. Samalla tavoin tulisi 12§:n mukainen aika oikaisuvaatimuksen tekemiseen olla seitsemän päivän sijasta 14 päivää.

Esityksen mukaan voimassa oleva, jatkovalitusoikeuden korkeimpaan hallinto-oikeuteen kieltävä 20 luvun 14 §:n 2 momentin säännös säilyy entisellään, mutta luvun 15 §:n 2 momenttiin siirrettynä. Jatkovalitus voisi toisaalta olla joissakin asioissa tarpeellinen, jo senkin vuoksi, että korkeimman hallinto-oikeuden ennakkotapauksilla on perinteisesti ollut suurempi painoarvo lainkäytön tulkinnassa kuin hallinto-oikeuksilla.

Esityksessä todetaan, että hallinto-oikeuksien työmäärä tulee uudistuksen johdosta lisääntymään. Lisäksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain mukaiset hallintoasiat ovat hallinto-oikeuksille kokonaan uusi asiaryhmä. Hallinto-oikeuksien tuomarien koulutus ja tarvittavat resurssit tulisi järjestää siten, etteivät vankien asiat viivy hallinto-oikeuksissa liian pitkään. Nykyinen hallinto-oikeuksien keskimääräinen käsittelyaika on muutoksenhakijan oikeusturvan kannalta kohtuuttoman pitkä erityisesti suljetuissa laitoksissa oleville.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Koska kysymys on kuitenkin tulkinnanvarainen on perustuslakivaliokunnan lausunto asiassa tarpeen.

Jukka Mäki
Toiminnanjohtaja

Veikko Kylämarttila
Kriminaaliasiamies